

Transzformatív kimenetközpontú oktatás (T-OBE)

1. Alkalmazott oktatásfilozófiák

A TKBF oktatásfilozófiájának meghatározó eleme, hogy Európában, keresztény vagy keresztény alapozású laikus hallgatók számára közvetítjük a buddhizmus tanításait, a buddhista önfejlesztés és személyiségfejlesztés, a test és lélek formálásának készségeit.

- Alapvetően Whitehead oktatáselmélete, a kreatív változás nézőpontja, a folyamatfilozófia, a hallgató szerepe önmaga fejlesztésében, a szintek szerinti önfejlődés (az érzelmi bekapcsolódás, a precíziós szint és a generalizációs szint) és társadalmi kontextus képeznek alapot a személyes vallási tapasztalathoz.¹
- Steiner, Waldorf, Montessori, Dewey, Howard Gardner (a sokféle intelligencia használata a tanulásban: pl. nyelvi intelligencia, vizuális területi intelligencia, zenei intelligencia, személyközi kapcsolati intelligencia).
- Stephen Sterling (fenntartható, ökológiai, transzformatív oktatás) oktatáselmélete, Barbara Rogoff kollaboratív tanulás elmélete, ázsiai buddhista oktatási modellek.
- Holisztikus oktatás (Krishnamurti: egész személyiség fejlesztés, mély tanulás, a tanulás életciklusokba szerveződése, Gandhi: tanulás tevékenységgel összekapcsolva).
- Buddhista tanító képzés: versenyképes tanárok kibocsátása, olyan gyermeknevelés, amelynek eredménye a világot jobbat tenni igyekvő gyermekek kibocsátása, a buddhista tanító önátalakítása, megszabadulásra és megvilágosodásra törekvés a képzési ciklus időszakában.

2. A transzformatív kimenetközpontú oktatás értelmezése

- A buddhizmus tanátadás módszertana, maga Buddha tanításainak modellje és gyakorlata.
- A tanátadás eltérő hagyományai a különböző irányzatokban, az egyének egyenlősége, az egyéni ráhangolás, a buddhizmus tanításának és azok megértésének értelmezési kérdései.

¹ Hill, R. B. *Alfred North Whitehead's Approach to Education: Implications for religious education.*

- Mit jelent a szak felvétele, mire vállalkoznak, melyek a szakok elvégzésének nehézségei, buktatói.
- Az európai transzformatív pedagógiákból (Montessori, Waldorf) a személyiség egyéni képességeihez alakított módszertan.
- A transzformatív oktatás jelenkori pedagógiáiból a reflektivitás képességének kialakítása: a hallgató képes legyen életkerete referenciáinak és hiedelmeinek megértésére, képes legyen azok új módon történő megértésére és átalakítására, a buddhizmus mint életkeret-átalakító nézőpont értelmezésére. A képzés alapvető célja, hogy a hallgató képes legyen saját társadalmi, családi és személyes életvilága problémáinak és hiedelemrendszerének értelmezésére, kritikusan viszonyuljon önmagához és másokhoz, képes legyen a buddhizmus transzformatív gyakorlata alapján új keretek alakítására, diskurzusokra, és a reflektív értékelés alapján hatékony akciókra, cselekvésekre.
- A TKBF e törekvése találkozik az UNESCO² nézőpontjával, miszerint a transzformatív oktatás alapvető a hallgató motiválásában és megerősítésében, és annak fejlesztésében, hogy informált döntéshozatal alapján legyen képes cselekvésre egyéni, közösségi és globális szinten. A fenntartható innovatív oktatás, pedagógia, didaktika és értékelés elemei: hallgatóközpontú oktatás, beleértve a team- és projektalapú tanulást, a tapasztalati tanulást, és a nem formális tanulási elemeket. A fenntarthatóságra való felkészítés kompetenciái kiterjednek a kognitív, társadalmi-emocionális, viselkedési területekre, amelyben hangsúlyos az értékelés a tanulás segítésére.
- Jack Mezirow³ transzformatív tanulás elmélete két alapvető elemre épít: az eszköz jellegű tanulás és a kommunikatív tanulás. Az eszköz jellegű tanulás a feladat-orientált problémamegoldásra, az ok-okozati kapcsolatok megértésére helyezi a hangsúlyt. Képes legyen kommunikatív tanulással az érzelmek, szükségletek és törekvések, új perspektívák elsajátítására. Az értelmezés keretei és struktúrái között kiemelt fontosságú a beállítottság és a hozzáállás, a várakozások értelmezése. Az önreflexió, az önirányított tanulás a buddhizmus új nézőpontjain keresztül új megvilágításba kerülnek. Az átalakulás útjai: a diszorientáció, az önvizsgálat, a beállítottságok kritikai elemzése, a cselekvés, új perspektívák megtalálása, tanulási stratégia kialakítása, új szerepek elsajátítása, új kapcsolatok építése, az egyéni hatékonyság fejlesztése a cél.
 - A buddhizmus mint eszme és cselekvési rendszer, vallási és személyes kultúra értelmezése, mint új holisztikus perspektíva az egyén nézőpontjából.
 - A hallgatók szükségleteinek és nézőpontjainak, várakozásainak értelmezése.

² <https://www.unesco.org/en/articles/five-questions-transformative-education> . McGill Journal of Education, Vol.23. No.1. 1988.

³ Mezirow, J. (1997) Transformative Learning: Theory and Practice. José Buss Publisher.

- A buddhista filozófia és vallás kritikai diskurzusainak megteremtése.
- Buddhista transzformatív gyakorlatok: jóga, meditáció, tanácsadás tapasztalatainak megélése.
- A vallási közösség tapasztalatai a buddhista életmód közösségek alakításában.
- Dialógus és viták, a tanári tapasztalat megosztása, a hallgatói munkák és tanulmányok vitái.
- A hallgatók egymás közötti kommunikációjának erősítése.
- Interszubjektivitás a hallgatók-oktatók viszonylatában.
- Nyitott és kollaboratív tanulás.

3. A lelkész képzés nézőpontjai

A TKBF 1991-ben, a rendszerváltás korai időszakában létrehozott intézmény, amelynek kialakulásakor alapvető célja volt, hogy a nagy magyar keletkutatók szellemi örökségét és kutatásait folytassa, a gazdag buddhista hagyomány tanításait Magyarországon is közkinccsé tegye. A teológus és lelkész képzés a történelmi Nyugat országában az elmúlt harminc évben erőteljes változáson ment át a vallásosság visszaszorulása, a katolicizmus és a reformált vallások helyzetének átalakulása, valamint az iszlám és más új vallási közösségek megjelenése miatt. Ez a változás az amerikai és európai teológusképzést jelentősen átalakította, amelyben szerepet játszottak a posztmodern politikai gondolkodás és filozófia teológiai oktatásra gyakorolt hatásai is. A legjelentősebb változás a szisztematikus és bibliai teológiák mellett az ún. praxisteológia kialakulása volt, amely nem annyira alkalmazott teológiát, mint inkább a lelkész felfogás megváltozását jelentette. A korábbi „klerikusi”, azaz az egyházi tisztviselői és rendi teológiai képzésekkel szemben három képzési modell kristályosodott ki:

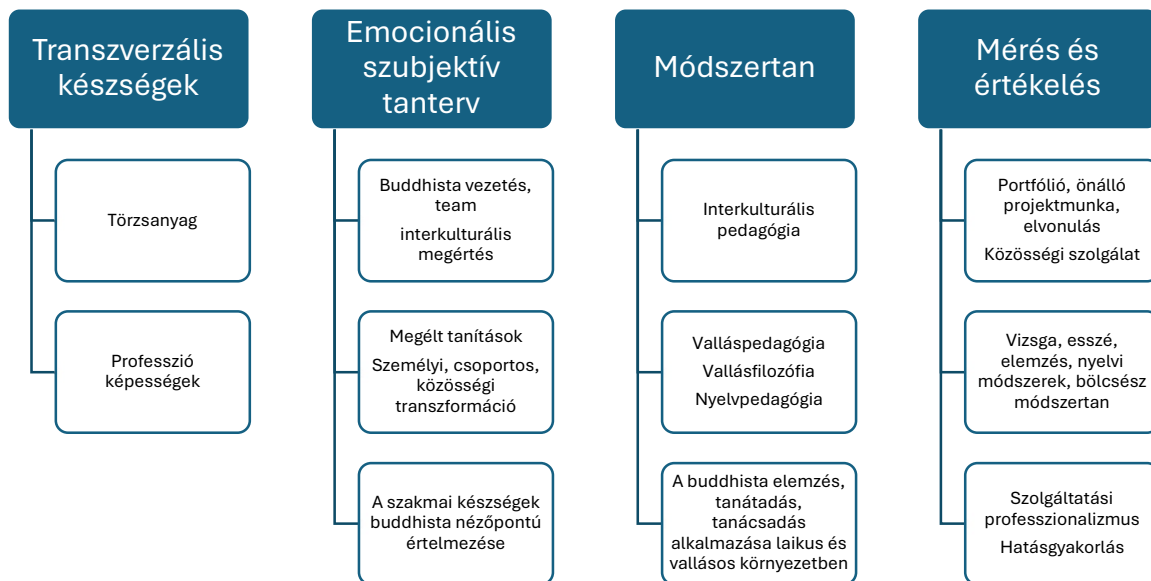
- a. Az ún. *pragmatikus teológia oktatási modell*, amely a teológiai tanulmányok mellett társadalomismereteket is beemelt, különös hangsúlyt helyezve a narratív nézőpontokra, a dialógusra és a társadalmi kritikai megközelítésekre. Ez a lelkész legfőbb feladatává tette a hit elvei alapján való élest és cselekvést közösségekben (nem feltétlenül vallási közösségekben). Lényegében értelmiségi funkció, közösségvezetői és gyakorló teológus feladatok ellátásával kívánt hatékony lelkészi funkciót megvalósítani. Ennek alapján a deskriptív, történelmi, szisztematikus teológia mellett stratégiai praxisteológia is bekerült a kurzusok közé. A vallási foglalkozásokban az oktatás, lelkigondozás, prédikáció, liturgia szolgáltatás mellett társadalmi funkciók felvétele (iskolák, szociális intézmények, kulturális létesítmények, egészségügyi létesítmények működtetése) is feladat. Azaz a belső egyházi szervezet és működtetés mellett közösségi funkcióra való felkészítés is megjelent.
- b. A *kulturális-nyelvi nézőpontú teológusképzési modell* legfőbb jellemzője a felvilágosodás és modernitás szűk nézőpontjaival szemben a vallásos hit

narratíváinak és nyelvi aspektusainak hangsúlyozása. Ebben a modellben az oktató és hallgató közös vallásgyakorlata áll a középpontban, amely átfogja a test és lélek vallásos művelését, és a befogadás képességét hangsúlyozza. A képzés segíti az egyén életviteli gondjainak megoldását, etikai és erkölcsi döntéseinek meghozatalát, az ünnepnapok megtartását, a rítusokban való részvételt, a közös éneklést, a szenvedés gyógyítását, valamint a születés, házasság és a méltó halál és haldoklás kérdéseinek kezelését. Ennek eszköze az ősi tradíciók feltárása, átadása, szavak, gesztusok, nyelvek, gondolkodások, helyzetek felidézése, és a hit szerinti életmód gyakorlata. Ebben a modellben és rendszerben a tanár a történetek, tanok, iratok mesélője és átadója tanító szerepkörben, az akadémiai közösség pedig egy szakmai munkaközösség (community of practice). Ebben a modellben a tanár partner, aki a gyakorlatot oktatja, értékeit és értelmét feltárja, azaz egyfajta know-how átadás a szerepe.

- c. A harmadik nézőpont a lelkészképzésben a *kontextuális praxisteológia*, amely a radikális posztmodern nézőpontot képviseli. Ez a spiritualitás és társadalmi praxis átírására törekszik, és a lelkési funkciót a marginalizálódott másság nézőpontjából kontextusba helyezve, a társadalmi kisebbségi létezés rendszerében értelmezi. A lelkész funkciója és feladata ebben a szerepkörben a kritikai társadalmi funkció – beleértve a radikális társadalomalakító szerepeket (Betlehem – Szent család interszekcionalista nézőpont).
- d. *A lelkészképzés a buddhista tradícióban*: Napjainkban az amerikai és nyugat-európai keresztény és buddhista teológiai oktatás nézőpontjai jelentős eltolódást mutatnak a pragmatikus felől a kontextuális praxisteológia felé. A buddhizmus európai egyházi közösségei egyértelműen a modernitás esszenciális racionalista nézőpontjával szemben a közösségeket praxis közösségként értelmezik, Európában nincs szisztematikus teológus képzés, és a vallási foglalkozások is csak most vannak kialakulóban. A TKBF képzési modellje a kulturális-nyelvi lelkészképzési modell, amelyben az oktatók és hallgatók közös feladata azon gyakorlatok feltárása, amelyek a buddhista tanítás központi alkotóelmeit adják, és a tanítóképzés funkcióját a társadalmi gondolkodás és spirituális tanácsadás közösségi, történeti és teológiai, nyelvi és kontextuális praxisteológiai nézőpontját jelentik.
- e. *A buddhista tanító képzés Magyarországon*: Főiskolánkra gyakorló buddhistákat várunk, továbbá olyan gondolkodni és önmaguk megismerésére vágyó fiatalokat és idősebbeket is, akik nem riadnak vissza attól, hogy ember mivoltuk formálását maguk vegyék kezükbe. Lelkileg és szellemileg egyformán érett, integrált személyiségű embereket képzünk, akik a megismerés útján semmilyen módszert nem utasítanak el, így az élő irányzatok tanításait és a hagyományos kommentárokat éppúgy tudják használni és méltányolni, mint a tudományos keletkutatás, a filozófia, a nyelvtudomány és a kultúraantropológia eszközeit. Hallgatóink képessé válnak arra is, hogy itt és most, Magyarországon, Európában

valósítsák meg a buddhizmus tanításait, világiak és szerzetesek részére kidolgozott életgyakorlatát. Önálló szellemi utat járva felismerik a hagyományos buddhista tanításnak a modernkori emberre gyakorolt kiegyensúlyozó és átformáló hatását.

4. A TKBF kulturális-nyelvi praxisteológiai nézőpontú oktatása és a tanterv

4.1. Törzsanyag:

- A vallásos hit, a vallás, a vallásos kultúra transzformatív szerepének értelmezése, a buddhizmus antropológiája.
- A buddhista tan maga: Buddha tanításai magyarázatai, irányzatai és iskolái.
- A buddhizmus nyelvei, szövegei, a buddhista szent szövegek fordítása, mint vallási praxis és annak illesztése, illetve összevetése más vallásokkal.
- A buddhista filozófia és az európai filozófia összevetése.
- A buddhista meditáció gyakorlata, a közösségi és egyéni meditáció, mozgásmeditáció.
- A buddhista rítusok, ceremóniák, szertartásrend közvetítése.
- Alkalmazott buddhizmus.

4.2. Kimenet a specializációk révén:

- A nyelvi specializáció ezt a kulturális-nyelvi praxisteológiát közvetíti.
- A vallás- és filozófiatörténet specializáció a kutatói pályára és a szisztematikus teológia fejlesztésére készít fel.
- A buddhista meditáció specializáció képességeket fejleszt a praxisteológiai szemléletű életmód és életvitel átadására.

4.3. A kulturális nyelvi praxisteológiai nézőpont tartalmi elemei:

Hallgatóinknak lehetőségük nyílik a különböző buddhista irányzatok történetének, tanításainak és gyakorlatainak tanulmányozására, kitékintéssel az ezeket történetileg és filozófiailag körülölelő vallási rendszerekre – többek között a hinduizmusra és a taoizmusra – és az európai filozófia, vallástörténet hagyományára is. Gyakorlati irányultságú hallgatóink **meditációt, jógát és egyéb mozgásformákat tanulhatnak**, míg azok, akiket inkább **a filozófia és vallásbölcselet** érdekel, gondolkodásuk csiszolásával tölthetik tanulmányaikat. A nyelvek és eredeti szövegek iránt érdeklődő hallgatóink jelenleg **három klasszikus keleti nyelv (szanszkrit, páli, tibeti)** közül választhatnak. A kreditrendszerű képzésben a specializációk évente, illetve kétév2.52.5.ente indulnak, és sikeres záróvizsga esetén a „buddhista tanító” hittudományi végzettség megnevezésével együtt az oklevélben is megjelennek.

4.4. A modulok értelmezése, tanulásmódszertana és mérési-értékelési eljárásai

4.4.1. Vallástudomány modulok:

- Vallástörténet
- India vallásai
- Théraváda buddhizmus
- Mahájána (Zen) buddhizmus
- Vadszrajána (tibeti buddhizmus)
- Alkalmazott buddhizmus

Instrukció:

Vallástudományi paradigmák:

- **Leíró jellegűek:** a buddhizmus hiedelmeinek, tanainak és rituáléinak leírása, fenomenológiai nézőpontok és szubjektív tapasztalatok, etnográfiai, antropológiai nézőpontok az irányzatok háttérében.
- **Kifejtő jellegűek:** a buddhizmust érintő szociológiai nézőpontok és kulturális tényezők, amelyek a vallási hiedelmeket és gyakorlatot formálták, a buddhizmust érintő pszichológiai tényezők, amelyek a vallásos tapasztalatok mögött állnak.
- **Komparatív jellegűek:** a buddhizmus komparatív mitológiája, amely feltárja az irányzatok közötti hasonlóságokat és eltéréseket, a buddhizmus terjedésének jellemzőit eltérő kultúrákban, komparatív teológia, amely más vallásokban és a buddhizmus irányzataiban feltárja a teológiai koncepciókat és doktrínákat.

Tanulás:

Vallástörténeti ismeretek, módszertan, új teológiai keretek és kutatási nézőpontok kialakítása, az európai nézőpontok meghaladása, hermeneutikai módszertan szövegelemzés, szövegkritika.

Mérés és értékelés:

Kifejtés, esszé, diskurzusok, kritikai gondolkodás, kultúraközi kommunikáció, digitális bölcsészet

4.4.2. Filozófia modulok:

- Filozófiatörténet
- Buddhista filozófia
- Összehasonlító filozófia
- India filozófiai iskolái
- Filozófiai diszciplínák

Instrukció:

A buddhizmuson belüli fő filozófiai iskolák, a Négy Elv Rendszer (vaibhásika, szautrántika, csittamátra, madhjamaka)

Tanulás:

Főbb filozófiai koncepciók, amelyek a Négy Elv Rendszert alátámasztják: Négy nemes igazság, Nyolc nemes ösvény, a Létezés három alapelve (aniccsa, dukkha, anattá), függő keletkeztetés, szekuláris buddhizmus, gondolkodás és etika.

Mérés és értékelés:

Saját egyéni célok felállítása, helyes törekvésekkel és gondolkodással, ok-okozati tények demonstrálása, a tudás életállapothoz kapcsolása, elmélyült véleménykifejtés, a legjobb kihozása a hallgatókból, független és egyenlő oktató-hallgató kapcsolat.

4.4.3. A buddhizmus nyelvei és forrásai modulok:

- Buddhista szentirat-egzegézés
- Buddhista szakszövegolvasás
- Buddhista szaknyelv
- Dharma Conversation

Instrukció:

A buddhizmus oktatásában az ún. tankönyvi buddhizmus mellett a szövegelemzés, a problémaközpontú oktatás is megjelenik, amelynek célja nem feltétlenül kutató- vagy fordítóképzés, hanem segíti a szutták és a Buddha tanításainak megértését.

Tanulás:

Szövegválogatások, lépésről-lépésre bevezetett nyelvtani koncepciók, szutta-válogatások segítik a hallgatót.

Mérés és értékelés:

Fordítások, koncepció- és szövegértelmezések.

4.4.4. Buddhista meditáció modulok:

- Mozgásmeditáció
- Meditációs praxis, elvonulás
- A meditáció elmélete

Instrukció:

Mindfulness alapú tanulás, konstruktivista keretek, önérzékelés és emocionális szabályozó képességek oktatása.

Tanulás:

A belső állapot érzékelése és arra való reflektálás, hallgatóközpontú tanulás, akadémiai és személyes jól-lét támogatása.

Mérés és értékelés:

Tapasztalati tanulás, a buddha-természet alakítása, felfedezése, etikus viselkedés, pszichológiai nézőpontok.

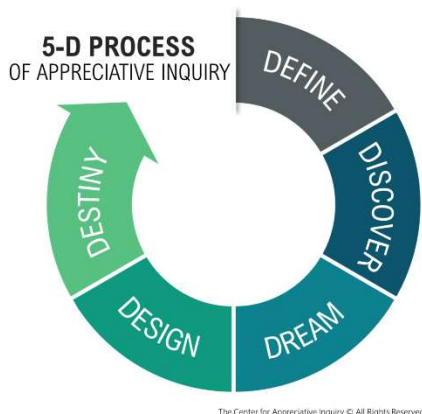
5. A transzformatív kimenet- és hallgatóközpontú oktatás gyakorlata

5.1. A HALLGATÓ EGYÉNI SZÜKSÉGLETEINEK FELMÉRÉSE

5.1.1. Az Értékelő kérdezés módszertana

1. ábra Az értékelő kérdezés 5 D módszertana

- 5 D módszertan: Define, Discover, Dream, Design, Destiny

Az értékelő kérdezés technikája nemzetközi szinten elfogadott pozitív személyiségfejlesztési technika, amelynek gazdag szakirodalma van.

5.1.2. Personal Balanced Score Card alapú tervezés

2. ábra BSC alkalmazása az egyéni célokra

Képzési időszak tevékenységek, feladatok, cselekvési célok a képzés időszakában						
Buddhista 8 nemes ösvény célok						
Megszabadulás a szenvedéstől						
Személyes potenciál egészség és jól-lét célok						
Tanulmányi célok						

Életvitel és forrásmenedzsment						
Szoros és jelentős személyes kapcsolatok fejlesztése						
Csoportok, közösségi tagságok						
Megélhetés, munka, vállalkozás						
Fizikai és kulturális környezet fejlesztés						
Családi szerepek						

5.2. BUDDHISTA IDENTITÁSALAKÍTÁSI KÉPESSÉG TERVEZÉSE A TANTERVBEN

3. ábra A transzformatív kimenet pedagógiája

5.3. A HALLGATÓ MEGERŐSÍTÉSE (EMPOWERMENT) A TRANSZFORMATÍV KIMENETI KÉPZÉSI PARADIGMÁBAN

- Az ember kíváncsi természetű, és természetesen feltárja életvilágát
- Az emberek rendkívül különböző módon tanulnak és teljesítenek
- 1.3. Az ember társadalmi lény és tanulását természetesen befolyásolják mások
- Az ember egy életen át képes tanulni, alkotni, és megváltoztatni saját életét
- Az ember minden érzékszervét használja tanulás közben
- Az ember felelős gondolkodásáért és érzelmeiért
- Az ember természetes törekvése a minőség és szépség keresése
- Az ember képes saját korlátai érzékelésére
- Az ember természetes módon támaszkodik belső meggyőződésére
- Az ember képes intuíciora, belső látásra, képzelőerőre, kreativitásra, amelyek belső erőt adnak és korlátlan természetűek

5.4. IDEÁLIS TANÁRI VISELKEDÉSEK A T-OBE MÓDSZERTANBAN

- Értékelje a sokféle hallgatói háttérrel, a rejtett tehetséget, érdekeket, motivációkat, és a hallgató belső jellemzőit
- A tanulást bensőséges, multiszenzoros, holisztikus folyamatként látja
- Bátorítja az új kreatív gondolatokat, problémakereteket alakít, problémamegoldásra ösztönöz
- Optimalizálja a tanulási feltételeket, az intézményi támogatást, oly módon, hogy minden hallgató sikeres lehessen
- Integrálja a holisztikus, folyamatos élettapasztalatokat, tudást és identitást
- Tisztelje az agy természeti megfelelőségét az értelmes, harmonizált, és szervezeti gondolkodás képességét
- Merüljön el mélyen a gondolkodás-testi folyamatok, az azok stressz és lerombolásnak 1.5. kitettségéről a társadalmi és kulturális hatások következtében
- Tárja fel a hallgatók humán potenciálját és élettapasztalatait, és dolgozza ki azok fejlesztési ösvényeit
- Mélyedjen el a természet a Föld ökörendszere és az egyén ebben való szerepeiről
- Alkalmazza a kollaboratív felfedezések, tevékenységek és a való-élet kontextusában végzett hallgatói munkát
- A magasabb-rendű gondolkodás folyamatainak és a hallgatók teljesítmény képességeinek fejlesztése
- Alapvetően beemeli a képzési folyamatba az etikai és erkölcsi témákat, és megfelelő megoldási javaslatokat ajánl hallgatói számára.

5.5. A BUDDHISTA TANULÁS A NÁLANDÁ TRADÍCIÓBAN

- Nézőpont: konceptuális megértés
- Meditáció: tapasztalati megértés
- Alkalmazás: a tudás alkalmazásának tapasztalatai a mindennapi életben.

A tanulási nézőpontok három fázison át valósulnak meg:

Nézőpont	Alapozó szakasz
Meditáció	Ösvény
Alkalmazás	Eredményesség: viselkedés

5.6. OKTATÁSI STÍLUS

- Buddha tanítási stílusa (kérdés és felelet)
- Arhat-stílus: példaképek révén történő oktatás
- Pandita-stílus: akadémiai tudományos elmélyülés
- Kóan-módszertan